

Se mer, se queer

Tips för att se konst ur ett normkritiskt perspektiv

GÖTEBORGS
KONSTMUSEUM

Hur tolkar vi konsten?

Konst har genom tiderna ofta skapats av män, för män. Det vanligaste perspektivet är därför att betrakta konstverk utifrån ett manligt perspektiv. På samma sätt ser vi ofta på konst med en heteronormativ blick, eftersom den dominerar i samhället. Både skildringar av nakna kvinnor och män tolkas ofta som att de avbildade ska behaga heterosexuella män. Men vi kan titta på konsten på fler sätt än så!

För vems blick tror du att konstverket är skapat? Vem hade råd, makt att köpa konst och varför tror du att just detta motiv beställdes?

1. Seconds in Ecstasy

Cajsa von Zeipel. Vån 3, Skulpturhallen

Sex meter hög blickar denna poledancer ut i rummet, till synes ointresserad av sina betraktare. Som modeller för kroppen har von Zeipel använt både kvinnor och män. Vilket kön tycker du att skulpturen har? Vi kan fundera över könsidentiteten* hos en skulptur, men när det gäller levande individer är det var och ens rätt att själv definiera sig – och att bli respekterad för sitt val.

Skulle konstverket bli annorlunda om upphovspersonen var av annat kön eller hade en annan sexualitet än vad du antar? Hur påverkas din upplevelse av konstverket?

2. Bengt Horn

David Klöcker Ehrenstrahl. Vån 5, sal 4

Bengt Horn är klädd enligt högsta 1600-talsideal. Klackskor för att hålla stigbygel på plats vid ridning, tights strumpbyxor för att visa sina vackra vader, romarinspirerad kjol, långt lockigt hår med lugg. Utseendeideal förändras hela tiden. Bengt Horn bär enligt vår tids ideal många feminina attribut. Såväl män som kvinnor fick under 1600-talet gärna ge uttryck för känslor och sensibilitet, som att gråta offentligt eller ha en dansant gångstil.

3. Amaryllis och Mirtillo

Kopia av Anthonis van Dyck. Vån 5, sal 9

Amaryllis är domare i en kysstävling kvinnore mellan. Mirtillo, som är kär i Amaryllis, förklarar sig till kvinna för att kunna delta, vinner tävlingen och kröner i målningen sin älskade med en krona. Motivet har tolkats som heterosexualitetens seger över homosexualiteten. Men teorin haltar för det var först när Mirtillo antog kvinnlig skepnad som Amaryllis blev intresserad.

4. Konstnären Venny Soldan-Brofeldt

Hanna Pauli. Vån 5, sal 15

Venny Soldan-Brofeldt sitter på golvet med konstnärsmaterial omkring sig och ärmarna uppkavlade. Hon ser rakt på oss och hennes mun är lite öppen, som om vi är mitt i ett samtal. Sådär skulle kvinnor inte avbildas! Målningen väckte uppseende på sin tid. Kvinnor skulle helst inte ha ett yrke, visa för mycket av armarna eller se en direkt i ögonen som en jämlik. Normer kring vad som anses passande förändras över tiden, kanske är det svårt att tänka sig Venny som provocerande idag?

5. Näcken

Ernst Josephson. Vån 6, sal 20

Ernst Josephson målade flera bilder av Näcken, men de lockade inte publiken. Det ansågs inte passande för en ensamstående man att måla nakna manskroppar. Speciellt inte om kropparna avvek från gängse könsnormer, som i denna målning där Näcken har långt hår och en för sin tid ganska feminin kroppshållning.

6. Elektriciteten

Per Hasselberg. Vån 6, sal 16

Elektriciteten är en del av den skulpturgrupp som gestaltar nya uppfinningar under det sena 1800-talet. På en av personerna i skulpturen syns ett band åtdraget runt bröstkorgen och ena bröstet. Även om konstnären kanske inte hade det i åtanke kan det tolkas som en binder*. Personen som ofta tolkas som ciskvinna* kan lika gärna vara en transman* som binder in sina bröst.

Vad vet du egentligen om personerna i bilden och deras kön, relationer och sexualitet? Ofta antar vi saker utan att tänka efter.

7a. Nordisk sommarkväll 7b. Sommaren

Richard Bergh resp. Raphaël Collin.

Vån 6, sal 18

Titta en stund på personerna i målningen Nordisk sommarkväll (7a). Vad tror du de har för relation? Vad i bilden får dig att tolka det så som du gör? Ställ dig sedan framför målningen Sommar (7b). Titta på människorna i målningen och ställ dig samma frågor igen. Heteronormen* är ofta osynlig. Många tolkar personerna i Nordisk sommarkväll som ett kärlekspar och människorna i Sommaren som syskon eller vänner, fast det kanske är tvärtom! Tolkningen påverkas säkert också av att det är flera personer i bilden, men kärleksrelationer kan innefatta fler personer än två*.

Hitta konstverken

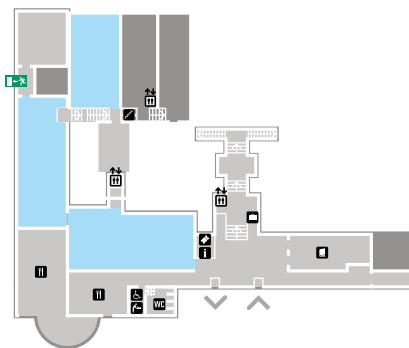
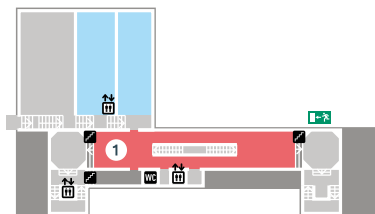
Vån 6

Vån 5

Vån 3

Har du frågor eller synpunkter på innehållet?
Hör gärna av dig till oss och kommentera!
freja.holmberg@kultur.goteborg.se

---

goteborgskonstmuseum.se
[@goteborgskonstmuseum](https://www.instagram.com/goteborgskonstmuseum)

Liten begreppslista

Könsidentitet

En persons självupplevda kön, det vill säga det/de kön en person känner sig som, en kan också känna sig som inget kön alls. Ingen utom personen själv kan bestämma detta.

Binder

En slags undertröja som trycker in bröstet och gör att de inte syns så tydligt.

Cis kvinna/cisman

En cisperson är någon som känner att det kön som hen blivit tilldelad vid födseln helt stämmer överens med hens könsidentitet.

Transperson/transkille

En transperson är någon som känner att det kön som hen har blivit tilldelad vid födseln inte alls eller bara delvis stämmer överens med hens könsidentitet.

Heteronormen

Enligt heteronormen förväntas människor vara antingen kvinna eller man och ingenting annat, och man talar om dessa två som motsatta kön. Kvinnor och män förväntas vara olika; feminina respektive maskulina. I heteronormen förväntas alla vara cispersoner, heterosexuella och eftersträva monogama parförhållanden.

Flersamhet

Utövandet, önskan om eller förmågan till flera samtidiga kärleksrelationer, med samtycke från alla inblandade.